

GAZETA ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

Proletari din toate țările, uniți-vă!

Noile construcții școlare sînt într-un stadiu nesatisfăcător

Anul XX-Nr. 952

EDITATĂ DE MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI ȘI COMITETUL UNIUNII SINDICATELOR DIN ÎNVĂȚĂMÎNT ȘI CULTURĂ

Vineri 21 iunie 1968

4 pag. 25 bani

COMUNICATUL PLENAREI COMITETULUI CENTRAL AL PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN

În ziua de 19 iunie a.c. a avut loc plenara Comitetului Central al Partidului Comunist Român. Au luat parte, ca invitați, șefii ai secțiilor C.C. al P.C.R., membrii Colegiului Central de partid, primii-secretați ai comitetelor județene de partid, miniștri, conducători ai organizațiilor de masă și ai unor instituții centrale de stat, cadre din domeniul justiției, procuraturii, Ministerului Afacerilor Interne și Consiliului Securității Statului, redactori șefi din presa centrală.

Plenara a dezbătut proiectul Codului penal al Republicii Socialiste România. În legătură cu aceasta a fost ascultată informarea prezentată de tovarășul Vasile Patilincă referitoare la propunerile făcute în cursul dezbaterii publice a proiectului Codului penal.

Plenara a apreciat că proiectul Codului penal oglindește realitățile sociale

ale țării, cerințele apărării orânduirii socialiste, a proprietății sociale, a drepturilor și libertăților cetățenești, necesitățile dezvoltării democrației, întăririi legalității și ordinii de drept în întreaga viață socială, corespunzător actualei etape de dezvoltare a societății socialiste.

Plenara C.C. al P.C.R. a hotărât ca proiectul noului Cod penal, cu amendamentele rezultate din discuția publică, să fie supus dezbaterii și legiferării Marii Adunări Naționale a Republicii Socialiste România.

Plenara a ascultat informarea prezentată de tovarășul Ilie Verdeț privind programul suplimentar de dezvoltare a producției materiale în anul 1968. Plenara a aprobat măsurile propuse în vederea anihilării urmărilor secetei și a realizării nivelului general de dezvoltare a economiei naționale prevăzut în planul de stat al acestui an. Comitetul

Central a exprimat convingerea că oamenii muncii din industrie și agricultură, din toate sectoarele vieții noastre sociale, sub conducerea organelor și organizațiilor de partid, vor depune toate eforturile pentru înlăturarea acestor măsuri, pentru asigurarea progresului și prosperității continue a României socialiste.

Plenara a dezbătut propunerile Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R. cu privire la: reglementarea acordării unor indemnizații și a remunerării salariaților care îndeplinesc funcții de conducere, tehnico-administrative și de specialitate; controlul provenienței unor bunuri dobândite în mod ilicit de persoane fizice; regimul juridic al terenurilor fără construcții din perimetrul construcțiilor al municipiilor și orașelor; reducerea cheltuielilor valutară necomerciale și a unor înlesniri acordate la pla-

ta impozitelor și taxelor. În legătură cu acestea, a fost ascultată o informare prezentată de tovarășul Manea Mănescu. Plenara a aprobat în unanimitate aceste propuneri și a hotărât să recomande reglementarea lor prin legi ale Marii Adunări Naționale sau hotărâri ale Consiliului de Miniștri.

Plenara a ascultat informarea prezentată de tovarășul Virgil Trofin cu privire la organizarea municipiilor, orașelor, comunelor și la constituirea organelor locale de partid și de stat și a aprobat măsurile care au fost luate în acest sens.

În cursul dezbaterilor a luat cuvîntul tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al C.C. al P.C.R.

În ziua de joi 20 iunie a.c., presa centrală a publicat cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu.

Șantierul tinereții

Sute și sute de elevi ai liceelor și-au început vacanța sub semnul unui eveniment cu multiple semnificații, cu dimensiuni profunde și multilaterale. Luni 17 iunie, într-o atmosferă de tinerească și entuziasă sărbătoare, au fost inaugurate șantierul național ale tinereții, înalte și autentice școli ale muncii și educației, la care elevii patriei au hotărât să participe cu toată energia lor tinerească, pentru a rămîna alături de altele și de mii de tineri, tradiția frumoasă a vieții și muncii de brigadier.

Peste 900 de tineri și-au schimbat în aceste zile uniformele de licean cu școala albastră pe care, la mineca sfîșită, strălucește triunghiul galben și roșu avînd înscris titlul „Brigadier”, purtat cu mîndrie de fiecare. S-au instalat în taberele de muncă nerăbdători să se apuce de treabă. Și îndată ce au auzit înșușelilor semnal de începere a lucrului care, cu 20 de ani în urmă, răsună pe Valea Jiului: „Echipă pentru raport, drepți!”, și-au început munca plină de viață.

Pe șantierul autostrăzii București-Pitești lucrează trei loturi de elevi. La Ciocirlița, bunăoară, au venit mai bine de 100 de tineri, toți elevi ai Liceului „Dimitrie Bolintineanu” din Capitală. Aici, pe șantier, sînt cunoscuți ca „brigada nr. 1”.

Pe șantierul Bumbesti-Tîrziș și-au dat întâlnire 200 de elevi din județul Gorj. Primul lor contact cu șantierul a fost deosebit de emoționant, pentru că aici fiecare loc e încărcat de amintirea faptelor pline de eroism ale miilor de tineri care au construit, cu 20 de ani în urmă, calea ferată și tunelele. Noii brigadieri le-au văzut pe toate și au hotărît să fie demni de înaintașii lor.

Sus, în nordul țării, la șantierul Baia Sprie-Sighet, lucrează alți 200 de elevi. Pe șoseaua ca șerpuieste din Baia Sprie spre Sighetul Marmăției, tirînd-oapele răsună neobosite în ritmul cîntecelor tinerești. De la început, cei care le mînuiesc au dovedit, prin munca lor intensă, că merită titlul de brigadieri.

Aceeași muncă entuziasată, aceeași dorință de a-și manifesta devotamentul, dragostea de patrie, îi caracterizează pe toți elevii care lucrează pe șantierul elevilor. Este un cadru care oferă școlii, pedagogilor, cele mai largi posibilități pentru o muncă de educație cu excepționale valențe, tocmai pentru că se exercită în acțiune, în contribuția concretă, nemulțumită la lupta pentru înflorirea patriei.

R. M.

Brigada de elevi a Liceului „D. Bolintineanu” din București pornind la lucru

La primele ore ale vacanței

semnificativă a „demarajului” vacanței.

Lung e drumul taberei...

Trenuri cu vagoane pline de copii încrușiindu-se în gări, pe traseele care duc de la munte la munte și dinspre litoral spre înălțimile carpatice, fluturînd de cravate roșii și batiste, cîntec de bun venit în tabără, excursii și jocuri — iată elemente obișnuite în rezervațiile reportajelor închinată vacanței estivale. Poate că, dacă am fi scris un reportaj despre începutul vacanței în tabere, am fi fost și noi tributarii acestor clasice imagini, ca să nu spunem clișee. Dar de astă dată ne-am propus să vă prezentăm un reportaj, ci un raid în laboratoarele vacanței, să obținem o radiografie cât mai

Nu ne putem dispensa, pentru începutul acestui raid, de imagini trenurilor ducînd primele serii de elevi către tabere. Flînd primul moment, cronologic vorbind, al vacanței în tabără, cu călătoria aceasta ritmată de roți ar trebui să înceapă bucuriile ei. Numai că, pentru foarte mulți din primii oaspeți ai litoralului, drumul a constituit un veritabil purgatoriu către paradisul taberei.

Print-o convenție intervenită în acest an s-a stabilit ca transportul copiilor către tabere să fie asigurat prin intermediul O.N.T.-ului, care și-a asumat și obligația de a atașa pe lângă fiecare grup mai numeros și cite un ghid. Evident, aceste măsuri au izvorit din dorința de a face călătoria copiilor cât mai plăcută, ca un prelude la

bucuriile vacanței. Dar rezultatele au fost, cel puțin în ceea ce privește modul cum a decurs plecarea primei serii de elevi, departe de așteptări. În primul rînd, imaginea clasică „vagoane pline de copii”, „vagoane înfestate de copii”. Căci, în ciuda faptului că s-a stabilit ca vagoanele pentru deplasarea copiilor în tabere să fie rezervate organelor C.F.R. au vindut în vagoanele rezervate și locuri pentru alți pasageri. Cum delegații O.N.T. nu au opus aproape nici o rezistență, în trenurile dinspre Brașov, Alba Iulia și Bihor spre taberele de la Costinești, Schitu sau Năvodari copiii au trebuit să călătorească peste 7 ore înghesușiți cite 12-14 într-un compartiment. Nici legăturile nu au fost asigurate în cele mai bune condiții. Numeroși copii din clasele I-IV de la școlile din județul Galați, suși în tren la miezul nopții, au ajuns la 7 dimineață, după o transbordare, la Constanța, unde au aflat că nu

au legătură pentru Năvodari decît după ora prînzului (1). În asemenea condiții, învățătorii-comandanți de pionieri care îi însoțeau au luat hotărîrea — care, desigur, se impunea — de a efectua transportul cu autobuzul. Numai că această cheltuială suplimentară a trebuit să fie suportată de copii, din banii de buzunar pe care-i aveau la ei.

În ceea ce-i privește pe delegații O.N.T. care i-au însoțit pe oaspeții din prima serie ai litoralului, prezența și rolul lor au fost adesea mai mult formale. „În fapt — ne-a spus prof. Elena Graur, comandantul grupului de copii din Brașov — ghizii s-au limitat la a ne înmîna documentele de călătorie în momentul plecării și a ne solicita o semnătură pe delegația proprie în gara de destinație. Dispuștele cu unii pasageri turbulenți care au invadat în gări vagoanele noastre, găsirea mijloacelor de transbordare în București au fost lăsate exclusiv în seama noastră, a comandanților care-i însoțeam pe

școlari. Dacă prezența ghizilor O.N.T.-ului nu se face efectiv simțită, dacă noi îndeplinim și sarcinile lor, atunci de ce să se verse la O.N.T. fonduri pentru care ușor s-ar putea găsi o destinație mai eficientă?”

Înaintea de orice măsură cu scadență mai îndepărtată, însă, ținem să atragem atenția că la plecarea primei serii și la venirea celei de a doua nu mai pot fi admise carențele serioase care au existat cu prilejul deplasării spre tabere a primei serii. Este necesar ca, în mod operativ, forurile responsabile să ia măsurile ce se impun, astfel încît călătoriile să se desfășoare în deplin acord cu întreaga atmosferă de bucurie și voieșie a vieții de tabără.

„Dan ta'ără prîntre copii
E și mai și...”

O primă și îmbucurătoare constatare pe care o faci de cum intri

în oricare dintre taberele de școală și pionieri de litoral: ambianța lor este mai caldă, mai luminoasă decît în anul trecut. Baza materială a acestora a fost îmbogățită și modernizată. La Năvodari, de pildă, s-a dat în funcțiune un grup alimentar dotat cu instalații automatizate, de cea mai nouă construcție. La Costinești, capacitatea clubului a fost dublată. Prețutîn-denii mesele substanțiale și variate sînt servite în săli strălucind de curățenie, în care funcționalul se îmbină strîns cu eleganța. Este aceasta, fără îndoială, un certificat pozitiv pentru activitatea celor care, la diferite nivele, au conlucrat la crearea acestei ambianțe.

Și în județul Brașov cei care s-au îngrijit de organizarea și desfășurarea vacanței de vară au dat

AL. CIUCA
și M. VERDEȘ

(Continuare în pag. a 2-a)

MIRCEA IONEL

Inspectoratele școlare

Inițiative privind materialul didactic

Un învățământ eficient nu se poate concepe fără folosirea pe scară largă a unor materiale didactice moderne, adecvate cerințelor actuale și de perspectivă ale pregătirii tinerilor generații. Pe bună dreptate Directivele P.C. al P.C.R. privind dezvoltarea învățământului cer să se organizeze producția de material didactic, să se facă eforturi pentru dotarea corespunzătoare a laboratoarelor și atelierelor școlare cu aparatură modernă, trăsând sarcina ca Ministerul Învățământului, împreună cu ministerele economice și consiliile populare județene, să elaboreze încă în cursul acestui an un plan de înzestrare în perspectivă a laboratoarelor și atelierelor școlare.

Realizarea sarcinilor puse în Directive va asigura școlilor noastre materiale didactice moderne, valoroase, de natură să contribuie în mod esențial la pregătirea multilaterală a elevilor. Dar efortul pe care-l face statul pentru o bună înzestrare a laboratoarelor cu materialul necesar trebuie să fie susținut de o muncă perseverentă a școlii pentru păstrarea acestuia și pentru recondiționarea lui odată ce cazul, așa încât să poată fi folosit cu eficiență în procesul de învățământ. Aceste sarcini revin în primul rând profesorilor de specialitate și cadrelor de conducere ale școlilor, dar realizarea lor depinde într-o mare măsură de felul în care se preocupă de ele inspectoratele școlare.

În municipiul București s-au cheltuit din bugetul statului în ultimii 10 ani, pentru materialul didactic necesar școlilor generale și liceelor, mai bine de 30 milioane lei. Este, cum vedem, o sumă considerabilă. O sumară cercetare ne-a dovedit că ea n-a fost folosită întotdeauna în mod eficient.

Se constată, în primul rând, că înzestrarea cu material didactic a laboratoarelor este foarte diferită, această situație fiind rezultatul unei defectuoase repartizări inegale, dar și al modului cum s-au îngrâșt de această problemă directorii de școli și profesorii de specialitate. De menționat că în general, datorită sistemului actual de producere și difuzare a materialului didactic, școlile noi nu pot fi înzestrate decât cu materialul produs după intrarea lor în funcție, întrucât acesta se produce numai în limita comenzilor, iar comenzile din buget nu pot fi făcute decât pentru școlile existente.

Cercetarea noastră a scos la iveală și faptul că multe materiale nu pot fi folosite din cauză că nu sînt în stare de func-

ționare. Unele aparate vin defecte chiar din fabrică; altele se deteriorează până ajung în școală, datorită manipularii necorespunzătoare; cea mai mare parte se defectează însă ca urmare a faptului că sînt prost folosite. Școlile nu dispun de posibilitatea de a le recondiționa, iar încercările făcute pînă acum pentru a soluționa această problemă s-au dovedit insuficiente. Se înregistrează din această cauză pe plan material pierderi de sute de mii de lei, iar pe plan didactic pierderi și mai importante, mii și mii de elevi însușindu-și cunoștințe rupte de viață, de practică.

Chiar și materialul în stare de funcționare sau care, cu puțină pricepere, ar putea fi reparat, nu este folosit în toate cazurile și cu eficiența necesară. Aceasta se datorează în bună măsură comodității unor profesori, dar în destule cazuri și lipsei lor de pregătire, mai ales când este vorba de aparate de factură mai nouă. Ar fi de ajuns să amintim că filmele didactice de care dispune filmoteca noastră sînt insuficient folosite pentru că mulți profesori nu știu să minuiască aparatul de protecție. Măsurile luate în anii trecuți în legătură cu perfecționarea profesorilor în ce privește folosirea aparatului, prin efectuarea unor lucrări în laboratoarele facultăților nu au fost realizate cu perseverență și de aceea eficiența lor a fost scăzută. Mari neajunsuri creează și faptul că majoritatea laboranților din școli nu au pregătirea necesară și nici nu depun eforturi în acest scop, întrucât adesea nu doresc să-și facă o profesie din funcția de laborant, ci caută doar un post care să le lase suficient timp pentru a se pregăti în vederea admiterii în facultate.

Pornind de la necesitatea de a se îmbunătăți înzestrarea cu material didactic a școlilor și activitatea laboratoarelor și cabinetelor școlare, Inspectoratul școlar al municipiului București a stabilit o serie de măsuri dintre care unele sînt deja realizate. Pentru a se asigura aprovizionarea judicioasă a școlilor cu material didactic a fost înființată o bază de aprovizionare unitară pentru școlile din întregul municipiu. În cel mai scurt timp se va alcătui o evidență clară a materialului de care dispune fiecare școală, pentru ca în funcție de înzestrarea existentă să se facă în viitor și comenziile, și distribuția. Paralel se alcătuieste o evidență concretă a situației laboratoarelor și cabinetelor de specialitate, pe baza căreia se va stabili un plan de dezvoltare în perspectivă a acestora. Filmoteca inspectoratu-

lui, care va funcționa în viitor ca o secție a bazei de aprovizionare, își va lăsa activitatea, punind la dispoziția școlilor și benzii de magnetofon înregistrate, ca și discuri. Filmoteca va prezenta periodic profesorilor materialele noi intrate în fondul ei, va organiza instructaje tehnice și metodice privind folosirea aparatului audio-vizual, va asigura recondiționarea filmelor după folosire, ca și efectuarea de înregistrări pe benzii de magnetofon. Școlile vor putea ridica filme sau benzi în fiecare zi, alegîndu-le pe baza unor cataloage care vor cuprinde — în afara titlurilor, a duratei la caracteristicilor aparatelor la care pot fi folosite — și unele mici rezumate ale conținutului, cit și recomandări în ce privește folosirea (clasa, obiectivul, eventual tema).

Ne propunem să organizăm, pe lângă baza de aprovizionare a inspectoratului, și un atelier central pentru întreținerea și repararea aparatului didactic, în cadrul specialiștilor care se deplasează periodic și în școli. O contribuție serioasă la întreținerea aparatului ar putea s-o aducă și profesorii de specialitate, lucrînd împreună cu specialiștii, pentru că în viitor să poată repara singuri, în școală, micile defecțiuni. Personalul atelierului va avea și sarcina de a prezenta periodic modul de folosire a aparatului non distribuite, ca și de a organiza instruirea periodică obligatorie a laboranților din școli. Aceste acțiuni se vor desfășura sub conducerea inspecției de specialitate, folosindu-se cabinetele acestora. Considerăm de asemenea că ar fi necesar să se inițieze din nou, dar într-o organizare mai bună, stațiile de perfecționare pentru profesori în laboratoarele facultăților.

Sesiunea Consiliului popular al municipiului București a aprobat recent toate măsurile la care ne-am referit mai sus. Aplicarea lor cere, evident, și eforturi financiare. Ne-am propus să realizăm toate posturile necesare bunei funcționări a bazei de aprovizionare și a atelierului de reparații în cadrul planului de salarii și al forțelor de muncă existente, operînd reducerile necesare din posturile administrative ale școlilor. Rămîne ca, printre muncă perseverență de organizare și urmărire a sarcinilor, să punem la punct toate detaliile, pentru ca măsurile luate să aibă eficiența scontată.

Prof. I. GH. BORCA
Inspector general
al Inspectoratului școlar
al municipiului București

PREZENȚĂ COMPETENTĂ ȘI ACTIVĂ

Taberele, excursiile, drumețiile, competițiile sportive, toate acțiunile specifice vacanței de vară, creează condiții deosebite de favorabile pentru prezența largă, activă a profesorului în mijlocul elevilor săi. Este într-adevăr nevoie să fie cit mai mult alături de elevi pentru a le înțelege structura psihică, marile și micile probleme, preocupările, motivele de intrinsecare și bucurie, influențele mediului în care se dezvoltă, reacțiile la aceste influențe. Și este necesar să fie cit mai mult alături de ei pentru ca, aflînd aceste date, să pronunțe de la ele pentru a le determina evoluția în sensul pozitiv dorit.

Cînd vorbim de rolul important pe care îl are învățătorul, profesorul în educarea copiilor, nu trebuie să limităm acest rol numai la predarea cunoștințelor la orele de curs, ci să înțelegem întreaga activitate de educare a copiilor — se spune în cuvîntarea rostită de tovarășul Nicolae Ceaușescu la rețența Plenară a C.C. al P.C.R.

În ce măsură se realizează această cerință și cum este ea privită de către profesori? Am întreprins de curînd, la Școala generală nr. 2 din Tirgu Mures, o experiență menită să ne furnizeze câteva observații de interes mai general în problema respectivă. Pe baza unor convorbiri individuale, efectuate cu un esanșion* de șase elevi din clasa a VI-a, am încercat să stabilim cîteva fise (bineînțelese sumare, așa cum ne-a îngăduit-o o singură convorbire). Am constat astfel că:

A) Unei eleve îi place foarte mult fizica și ar dori chiar să se dedice unei profesii în care este nevoie de cunoștințe din această disciplină. Dar eleva respectivă nu a reușit să obțină nicodată la disciplină în cauză mai mult de nota opt, în vreme ce la alte obiecte are note de nouă și zece.

B) În urmă cu două luni unei alte eleve i-a murit mama. După această tragică întîmplare, profesoara de limba română a avut cu ea în cancelarie o discuție părintească. Și totul s-a rezumat la asta.

C) O treia elevă ar vrea să se facă actriță sau medic. Am întrebato-o ce afinitate este între aceste două profesii, ca să vedem de ce s-a oprit tocmai la ele. N-a știut să ne răspundă.

D) Un elev are note de nouă și zece la toate disciplinele, în afară de educație fizică. Debitatea caracteristică celor care nu fac sport este pentru colegii elevului respectiv un neîncetat prițel de glume și această exorbitanță asupra lui o influențează psihologic defavorabil.

E) Un altu are numai note proaste. Întrebat care e programul lui de lucru în timpul anului, ni l-a relatat: dimineața face sport, se plimbă, citește. Seara urmărește programele de televiziune. Lecțiile și le face... după aceea.

F) În sfîrșit, un alt elev cu note proaste. Sînd de vorbă cu el aflăm că e foarte demoralizat de atmosfera încărcată din familie.

Ne-am adresat și profesorilor, rugîndu-i să ne prezinte observațiile lor asupra celor șase elevi precum și modul în care și-au propus să lucreze cu ei, ca și opinia lor în problema prezenței profesorului în mijlocul elevilor. Iată declarațiile profesorilor:

Ștefania Alexa (profesoară de limba română): „Consider că în cazurile pe care le-ați cercetat dvs. nu se ridică probleme de natură educativă. Unii dintre acești șase copii sînt elevi buni, alții mijlocii. Toți pot să învețe bine și, dacă reușești să-i în mină, obții rezultate bune. Fetița careia i-a murit mama era demoralizată la început, dar după aceea s-a redresat. Colegii ei sînt buni cu ea și au o atitudine foarte bună. Elevul F. se exprimă mai bine în scris decît oral. Are un pic de dezechilibrul nervos. Își ajută mama la treburi în casă. Prezența profesorului în mijlocul elevilor este, bineînțelese, o necesitate indispensabilă pentru munca pedagogică și cu cit această prezență este mai largă, cu atît forța de influențare a pedagogului are un efect mai puternic.”

Maria Pantea (profesoară de istorie): „Și eu cred că în legătură cu acești șase elevi nu se pun probleme pedagogice. Eleva B. s-a ridicat mult datorită ajutorului colegilor. Elevul E. este un copil serios, nu este vorbăreț, însă are maturitate, profunzime și memorie. Eleva C. este o fată muncitoare, stăruitoare, sensibilă, ordonată și serioasă. Repet, în toate cele șase cazuri nu avem de-a face cu niste probleme pedagogice. Prezența profesorului în mijlocul elevilor în afara orelor de curs creează posibilitatea unei cunoașteri mai adecvate. În afara cadrului curricular oficial al lecțiilor, elevii se apropie mai mult de profesori.”

Ana Magdalena Cazacu (profesoară de geografie): „În ceea ce privește copiii anchetati, nu cred că putem vorbi de probleme educative. Prezența profesorului în mijlocul elevilor trebuie să aibă un dublu scop: de cunoaștere și formativ. Cred că trebuie să se realizeze în cele mai diverse împrejurări — în excursii, acolo unde ei se joacă și se distrează, în familie, pretutindeni.”

Edmond Kocs (profesor de științe naturale): „Elevii anchetati au în general note bune. Eleva C. avea în anul trecut obiceiul să se scuze că nu a învățat. Anul acesta a fost mai conștientoasă. La elevii E. și F. sînt greutăți legate de viața familiilor lor. În general, însă, nu se ridică probleme pedagogice. Trebuie să mărturisesc că în afara lecțiilor pe care mi le permit orele de curs și sezițele cercului de științe naturale nu am avut o legătură prea strînsă cu acești elevi. O prezență mai largă a profesorului în mijlocul elevilor ar avea importanță, cred, în primul rînd pentru felul în care învață ei și pentru însușirea unor norme de conduită etică.”

Nazario Ghermăneț (profesor de matematică, diriginte): „N-aș putea să spun că există probleme psihopedagogice deosebite pe care le ridică acești elevi. Doi dintre ei ar trebui sprijiniți în însușirea unor discipline ca matematica și fizica, fiindcă au aptitudini pentru aceste discipline. Alți doi, care au un nivel mai scăzut la învățatură, ar trebui să fie ajutați de profesori să se ridice la nivelul mediu al colectivului. Ar mai fi de observat că acești elevi se află într-un moment critic al dezvoltării psihofizice și că aceasta impune muncii educative adevărate rigori deosebite. Prezența profesorului în mijlocul elevilor mi se pare a fi de o însemnătate excepțională. Fiind alături de elevi în drumeții, excursii, jocuri sportive, concursuri culturale, la serbări, la sedințele excursiilor, în recreații, la filme sau la teatru, în familiile lor, pretutindeni acolo unde se desfășoară viața lor, dincolo de hotarele clasei, profesorul va reuși să realizeze pe planul muncii pedagogice mult mai mult decît poate realiza dacă se limitează doar la orele de curs.”

O analiză succintă a acestor declarații ale profesorilor și a fișelor pe care le-am prezentat mai sus ne conduc spre cîteva observații de natură teoretică. La modul teoretic, profesorii consultați sînt unanim în părerea că prezența în mijlocul elevilor are o deosebită însemnătate pentru succesul activității pedagogice. Practic, însă,

această prezență se limitează, cu puține excepții, doar la orele de curs. Caracterizările asupra elevilor sînt vagi, nesigure, făcute pe un ton prea constatat. Profesorii spun: „elevul cutare este așa și așa”, dar nici unul dintre ei nu trece mai departe de această limită constatativă, pentru a arăta cum pot fi folosite datele pe care le oferă cunoașterea elevilor pentru desfășurarea activității formative. Ceva mai mult, se afirmă că elevii anchetati „nu ridică probleme pedagogice”. Se pare că este destul de larg încetăținită ideea că în atenția profesorului trebuie să stea doar acei elevi care ies din comun (de obicei prin abateri disciplinare sau printr-un nivel foarte scăzut la învățatură), iar ceilalți, cei care „nu ridică probleme”, pot fi ignorați. Fișele sumare pe care le-am prezentat mai sus demonstrează că fie chiar și la o cercetare superficială se conturează o anumită sferă de probleme particulare pentru fiecare elev.

Simpla recunoaștere teoretică a însemnătății prezenței profesorilor în mijlocul elevilor nu este suficientă. Ea trebuie să fie tradusă în viață printr-o prezență reală, activă, vie. Profesorii trebuie să cunoască în profunzime personalitatea elevilor și problemele lor și să utilizeze larg această cunoaștere pentru a realiza o influență pozitivă asupra dezvoltării lor morale și spirituale.

OCT. BUZESCU

Studiu privind structura bugetului de timp al cadrelor didactice

Biroul executiv al Uniunii Sindicatelor din Instituțiile de Învățământ și Cultură a discutat într-o recentă sedință concluziile unui studiu pe care l-a întreprins în cursul anului școlar 1967-1968 cu privire la structura bugetului de timp al cadrelor didactice. La sedință au participat, ca invitați, cadre superioare din Ministerul Învățământului, reprezentanți ai Institutului de Științe Pedagogice și ai Institutului de Perfecționare a Cadrelor Didactice, președinți ai sindicatelor din orașul București, activiști în colectivele obștești ale Uniunii.

Studiul se înscrie pe linia complexului de măsuri vizînd organizarea științifică a activității în toate domeniile vieții economice și culturale. Inițiată în lumina Directivei Congresului al IX-lea al P.C.R. și a Conferinței Naționale a partidului. Analizînd în ansamblu principalele componente ale bugetului de timp al cadrelor didactice și cercetînd fiecare dintre aceste componente, studiul scoate în

evidență corelația între structura rațională a timpului activ al cadrelor didactice și nivelul de desfășurare a activităților instructiv-educative și cultural-obștești.

A fost relevată în mod deosebit ca o concluzie esențială a studiului, necesitatea organizării științifice a activității în școli, pentru valorificarea întregului potențial de inteligență, cultură și experiență didactică al învățătorilor și profesorilor, în scopul ridicării la cel mai înalt nivel al formației intelectuale și morale a tinerelor generații.

Participanții la discuții au apreciat deosebit oportunitatea studiului, nivelul său științific și au făcut propuneri privind domeniile în care urmează să continue cercetarea, pentru a se adînci concluziile acestuia în așa fel încît organele sindicale din învățământ să dispună de o îndrumare cit mai științifică în sprînjul pe care-l acordă cadrelor didactice pentru organizarea rațională și deplin eficientă a timpului.

La primele ore ale vacanței

(Urmare din pag. 1-a)

dovadă de pricepere, de spirit inventiv, de bune calități gospodărești. Să ne oprim, de pildă, la Timișul de Sus. Nu pentru că aici ar fi tabăra cea mai frumoasă, sau situată în locul cel mai pitoresc (toate sînt la fel de frumoase și pitorești), ci pentru a evidenția încă odată un lucru cunoscut și acceptat unanim în teorie, dar practic încă insuficient aplicat: acela că, pentru crearea unei ambianțe în care copiii să se simtă bine, pentru desfășurarea unor activități atractive, nu este nevoie întotdeauna de mari investiții bănești, ci în primul rînd de ceva care nu costă bani, dar cere chelălău de muncă creatoare, de energie, de dăruire, pasiune și entuziasm. Există, la Timișul de Sus, un om care posedă acest capital prețios și pentru care tabăra a devenit, așa cum îi place să spună, propriul său cămin, iar sutele de elevi pe care-i găzduiește, copiii săi — administratorul Dumitru Rădulescu, care gospodărește tabăra de mai bine de opt ani de zile. Aproape tot ce există aici este creația sa, rodul priceperii și hâmciei sale.

„Pe copii — ne spunea el — trebuie să-i atragi din prima zi cu lucruri interesante, privitorilor lor curioase, iscoditoare, trebuie să le oferi permanent ceva nou, inedit. Altfel nu-l câștigi, nu-l faci să le placă în tabără. De aceea în fiecare an adaug cite ceva nou aici”. Astăzi primăvara, cînd „copiii săi” erau la școală, Dumitru Rădulescu a plecat în căutare de noi surprize cu care să-și primească oaspeții. De la Predeal, Bușteni și Sinaia a adus cîteva lucrări plastice — un bust al lui Eminescu, o statueta reprezentînd o fetiță etc. Din alte locuri a făcut rost de cîteva zeci de stergări și cusături populare, ca și de imagini ale celor mai vestite monumente istorice și de artă. Cu

toate a împodobit clubul taberei, sala de mese, dormitoarele. Și grija lui nu se oprește aici. A pregătit pentru „copiii lui” locuri bune de joacă, de sport și de odihnă, a alcătuit o hartă turistică pe care a însemnat, cu răsunete de brînd și steagulete, trasee și obiective pentru excursiile ce urmează a fi făcute. Nu-i de mirare, de aceea, că „arhiva” lui e plină de scrisori de la foștii oaspeți ai taberei, unii dintre ei ajunși acum studenți sau absolvenți de facultate, care nu l-au uitat și continuă să-i scrie în amintirea zilelor frumoase petrecute la tabără.

Prima serie —
cenșurarea vacanței?

Bine ar fi să putem acorda pretutindeni taberelor, ca la Timișul de Sus, un certificat de excelență. Dar... dar din păcate nu putem Căuțind cauzele unor neajunsuri, ne-am dat seama că una dintre ele o constituie sistemul inadecvat prin care le sînt repartizate anumitor tabere fondurile bugetare. Este vorba, în special de taberele de pe litoral. După cum se știe, aici efectivele de copii nu sînt completate prin convenții de schimb între județe, ci pe baza unui grafic alcătuit de comandamentul central al vacanței. Sistemul, cu unele corective, este judicios conceput, permițînd elevilor din toată țara să beneficieze de miraculoasa terapie a valurilor și soarelui marin. Pe planul financiar, însă — după cum ne-a arătat profesorul Mihail Tomos, directorul taberei de la Năvodari — nu se ține seama de aceste condiții speciale ale recrutării și repartizării elevilor pentru taberele de pe litoral. Subvenția bugetară acordată de Uniunea Generală a Sindicatelor este fragmentată și distri-

buită comandamentelor de vacanțe ale județelor, apoi, cu mari întîzieri, se reconstituie face calea întoarsă și este vîrșată, în sfîrșit, taberelor. Bineînțelese, o asemenea metodă determină întîzieri în deschiderea finanțării și greutăți în realizarea aprovizionării curente, mai ales pînă la primele serii.

Deși semnalate încă din anii trecuți, se constată și acum întîzieri în acordarea fondurilor extrabugetare pentru achiziția de material cultural, artistic și sportiv. Din această pricină ultimele „noutăți” editoriale intrate în bibliotecile taberelor de la Costinești și Schitu au ca an de apariție 1965, deși există o evidență penurie de cărți potrivite copiilor pînă la 11 ani. Cam aceeași situație se întîlneste și în ceea ce privește materialul sportiv.

Cercetăm programele de activitate ale taberelor din Costinești, Năvodari, Schitu. Cîteva acțiuni interesante, specifice locului: vizite la chebarane, întîlniri cu membrii unor echipe maritime, concursuri de construcții din nisip, cîteva întreceri culturale-artistice și sportive, cîteva vizionări de filme. Cu excepția taberei de la Năvodari care va primi vizita unor formații ale Teatrului de stat din Constanța, celelalte tabere de pe litoral resimt absența din programul primei serii a unor spectacole prezentați de formații artistice de prestigiu. Se întîmplă trezută acum, la început, și în organizarea excursiilor. Avînd efective mai puțin numeroase, taberele de la Costinești și Schitu au reușit să asigure mijloace de transport în vederea unor excursii de-a lungul litoralului. Aceeși tentativă, întreprinsă de conducerea taberei de la Năvodari pentru un efectiv de 1.600 de copii, nu a fost însă încununată de succes. Un calcul cu creionul în mină dovedește rentabilitatea do-

tării acestei tabere cu trei autobuze care, utilizate în fiecare zi, ar asigura, pe parcursul unei serii, transportul tuturor școlarilor într-o excursie pe litoral.

O privire atentă descoperă ușor că și personalul didactic din prima serie demarează mai greu, că activitatea lui mai stă uneori sub semnul improvizăției, al încropirii. Numeroși comandanți de pionieri, profesori sau inspecători cu care am stat de vorbă ne-au spus că, în parte, acest lucru e explicabil. Prima serie începe imediat după închiderea cursurilor. Profesorii preiau deci rîta surmenați o nouă activitate, care presupune același efort intelectual și fizic ca în timpul anului școlar. O soluție ar fi — ne-a spus inspectorul Adam Szekely — ca personalul didactic care pleacă la tabără în prima serie să primească concediul în vacanța de primăvară.

Dar mai sînt și alte motive care determină neajunsuri în prima serie. De exemplu, ni se pare că totul greșită practica de a trimite în tabără directorii și cadre didactice cu numai una sau două zile înainte de deschiderea activității sau chiar în aceeași zi. Mulți dintre ei, necunoscînd tabăra, împrejurimile, alcătuiesc programul în pripă, la nimerală.

Toată lumea este de acord că prima serie nu trebuie să fie o cenșurarea a vacanței. Atunci de ce nu se iau măsuri ca școlarii din această serie să beneficieze, în ega măsură, de toate condițiile pentru a petrece zile de neuitat în tabără?

Cînd soarele lipsește de la întîlnire

Dar chiar atunci cînd programele sînt pregătite dinainte rămîn pe ici pe colo, nu o dată, fisuri.

Se știe: pe litoral se face plajă, se fac băi în mare, se organizează jocuri pe nisip. Ce se întîmplă însă cînd soarele lipsește de la întîlnirea cotidiană cu marea?

Să judecăm „pe viu” într-o zi ploioasă (18 iunie). La Costinești și Schitu comandanții de pionieri, profesorii de muzică și educație fizică se străduiau să creeze o ambianță veselă, antrenîndu-i pe copii la jocuri de cameră și cîntece. La Năvodari însă, deși sînt 7 profesori de muzică și 15 profesori de educație fizică, semnele activității acestora nu puteau fi nici văzute, nici auzite. Pînă și în sala de saș, suprasolicitată în acea zi, de organizarea partidelor se ocupa bibliotecarul taberei (bineînțelese, în detrimentul sarcinii sale principale).

Întrebăm pe cîteva copii: „Ați învățat vreun cîntec nou?”

„Nu”, „ul primii drept răspuns, într-un cor pe mai multe voci, era pare-se pînă la acea oră, singurul rezultat concret al activității profesorilor de muzică de la Năvodari.

O ultimă problemă, adiacentă, dar nu lipsită de importanță. Copiii scriu din tabără părinților, acesția așteaptă scrisorile copiilor. Dar o scrisoare expediată din Năvodari la București, de pildă, a făcut 5 zile, iar una expediată la Iași, o săptămînă. Inadmisibil de mult! Așteptăm un răspuns concret din partea poștei.

Raidul în tabere la primele ore ale vacanței a relevat o cerință esențială: necesitatea unui demaraj rapid și cu rezultate pe deplin pozitive. Un asemenea obiectiv se cere pe deplin realizat. Căci, în nici un caz începutul vacanței nu poate beneficia de scuză greutăților „inerente începutului”.

Cursuri de perfecționare

În vacanța de vară, Ministerul Învățământului organizează o serie de cursuri de perfecționare menite să contribuie la informarea cadrelor didactice asupra celor mai noi cercetări în domeniul specialităților lor, asupra metodelor moderne de predare, să-i sprijine în aplicarea în practică a noilor planuri și programe de învățământ concepute în lumina sarcinilor actuale ale școlii românești.

Între 1 și 14 iulie, de pildă, vor avea loc în centrele universitare București, Cluj, Iași, Timișoara și Craiova cursuri de perfecționare pentru profesorii de matematică care urmează să predea la clasa a XII-a, secția rînd elemente de teoria probabilităților și statistice, elemente de algebra superioară, analiză și mecanică.

Pentru profesorii care predau literatura română la clasele IX-XII se va organiza în perioada 1-10 iulie la București un curs la care se vor dezbate probleme privind sarcinile prelucrării materiei noastre literare, probleme privitoare la curentele literare — cu accent deosebit pe acele orientări și momente din istoria literaturii care au fost mai puțin abordate pînă acum în programele școlare — la creația literară contemporană etc. De asemenea, vor avea loc prelegeri însoțite de seminarii

privind analiza gramaticală și stilistică în predarea limbii române în licee.

În aceeași perioadă, tot la București, va avea loc un curs de perfecționare pentru profesorii de fizică, la care vor fi abordate teme cuprinse în programele școlii de 12 ani privind unele probleme de actualitate în fizică: rotația solidului rigid, oscilații și unde elastice, fizica plasmei, semiconductoare, modele atomice și nucleare etc. În cadrul cursului de perfecționare pentru profesorii de chimie, care va avea loc între 1 și 10 iulie la București, vor fi tratate teme referitoare la ultimele teorii, cercetări științifice și aplicații tehnice în acest domeniu.

Ca și pînă acum, cursul de perfecționare pentru profesorii care predau limbile străine moderne la clasele V-XII se va organiza la Sinaia. Acest curs, care va avea loc între 8-28 iulie și la care vor fi invitați să predea și o serie de profesori de peste hotare, urmărește perfecționarea și îmbogățirea cunoștințelor de limbă ale profesorilor, precum și inițierea lor în metodele noi de predare.

La cursuri vor participa aproximativ 2.400 de profesori, precum și inspecții de specialitate din cadrul Inspectoratelor școlare județene.

Învățământul are numai caracter social-cultural?

Progresele uluitoare ale științei și tehnicii, precum și aplicațiile lor multilaterale în producția materială determină necesitatea ca toți participanții direcți la această producție să primească în prealabil o pregătire de cultură generală și profesională la un nivel ridicat, corespunzător noilor cerințe. Numai comparând în timp atât numărul oamenilor care s-au pregătit în școli de diferite tipuri și grade, cât și volumul de cunoștințe acumulate de generațiile care s-au succedat, ne putem da seama de amploarea și importanța reproducției lărgite a forței de muncă calificate.

Se obișnuiește să se afirme că învățământul, atât cel de cultură generală, cât și cel de pregătire a cadrelor, este o importantă acțiune social-culturală, fără să se scoată în relief locul și rolul său în cadrul procesului de producție lărgite a forțelor de producție. Mai mult, învățământul este considerat o acțiune neproductivă, cu caracter imaterial, spiritual. Or, procesul reproducției forței de muncă calificate este o parte integrantă a procesului reproducției lărgite a forțelor de producție. Forțele de producție având caracter material, nu se poate admite că principala lor element — forța de muncă calificată — are un caracter imaterial, spiritual. Se știe că procesul de învățământ constă în transmiterea în mod organizat, pe baza unui program egalat în timp, a unor cunoștințe științifice, teoretice și practice, menite să contribuie la formarea sau la ridicarea nivelului ideologic, cultural, științific și profesional al tinerilor, să dezvolte capacitățile lor intelectuale. Capacitatea intelectuală, cunoștințele și deprinderile practice sînt acumulate treptat, urmînd a fi aplicate ulterior în activitatea pe care elevii

sau studenții respectivi o vor desfășura în societate.

Procesul de învățământ și pregătirea cadrelor se dezvoltă în legătură organică cu dezvoltarea producției mijloacelor de producție, celălalt element al forțelor de producție. Dezvoltarea învățământului pentru pregătirea cadrelor trebuie să se înfăptuiască deci în strînsă corelație cu amploarea și ritmul dezvoltării mijloacelor de producție.

Producerea forței de muncă calificată durează timp și costă, iar pentru a o avea în proporții și de calificări corespunzătoare, economia trebuie să repartizeze partea cuvenită din produsul social total, așa cum procedează pentru înlocuirea mijloacelor de producție consumate și pentru cele necesare extinderii producției.

Procesul de pregătire a cadrelor fiind strîns legat de necesitățile producției materiale, considerăm că nu poate fi privit ca un proces obișnuit de consumație, ci ca un proces de consumație pentru producție. Considerăm, în acest sens, că activitatea de învățământ nu are numai un caracter social-cultural, ci și un pronunțat caracter economic. Înșiși practica a demonstrat, de altfel, că în condițiile socialismului repartizarea mijloacelor pentru învățământ ar trebui să fie pusă pe același plan de importanță cu repartizarea pentru înlocuirea mijloacelor de producție consumate și pentru cele necesare extinderii producției, fiind tratată într-un capitol distinct, ca o producție materială de un fel deosebit.

În acest fel s-ar pune în evidență și caracterul de investiții materiale al eforturilor economice pe care le face societatea pentru dezvoltarea învățământului. Societatea inves-

tește o parte din venitul său național pentru reproducția forței de muncă calificate. În afară de aceasta, societatea face o investiție și prin faptul că permite unei părți a populației în vîrstă aptă de muncă (peste 16 ani) să studieze în diferite tipuri de școli și în învățământul superior, fără să participe la producția socială.

În condițiile unei economii slab dezvoltate, în care munca manuală avea rol hotărîtor, cu procese de producție simple sau de nivel mai puțin complex, nu se simțea necesitatea și nici nu se puteau face investiții prea mari în învățământ. Începînd din a doua jumătate a secolului al XVIII-lea, dar mai intens în secolul al XIX-lea, toate țările europene și-au pus problema introducerii învățământului primar general și obligatoriu, cu durata de 4-5 ani. Această măsură urmărea să asigure însușirea de către toată populația a cunoștințelor elementare necesare în stadiul respectiv de dezvoltare a forțelor de producție. Întrucît ponderea femeilor antrenate în producție era relativ mică, o mare parte dintre tineretele nu îndeplineau obligativitatea de școlaritate. În țările cu nivel economic general mai scăzut, marea majoritate a analfabeteilor erau femei.

Spre sfîrșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea au început să se manifeste două tendințe în procesul asigurării economiei cu cadre corespunzătoare. Prima tendință a fost înființarea de școli elementare și medii în care să se dea o pregătire profesională absolvenților învățământului primar. În marea majoritate a cazurilor, aceste școli pregăteau elevii fie pînă la vîrsta de 15-16 ani, fie la cursuri serale, pentru ucenici intrați în producție imediat după

absolvirea școlii primare. A doua tendință a fost prelungirea duratei învățământului, la început cu caracter facultativ — sub forma învățămîntului complementar, supra-primar sau primar superior — iar mai tîrziu, în secolul al XX-lea, cu caracter obligatoriu. Prelungirea duratei obligatorii de învățămînt s-a realizat în etape, treptat, de la 4 ani la 5, 6, apoi la 7 ani, în prezent fiind în majoritatea țărilor de 8 ani.

Legea privind învățămîntul din Republica Socialistă România adoptată recent de către Marea Adunare Națională, prevede, pe baza Directivei Congresului al IX-lea al Partidului Comunist Român, prelungirea duratei obligatorii de învățămînt de la 8 la 10 ani. Această măsură, care se înscrie pe linia tendinței din țările cu economie dezvoltată, pune de acord durata și nivelul învățămîntului cu stadiul de dezvoltare actual și cel planificat în perspectivă al economiei noastre naționale. O astfel de măsură nu poate fi luată decît de un stat în plin avînt economic, unde productivitatea muncii sociale asigură realizarea unui venit național care permite investiții pentru crearea noilor capacități de școlarizare și cheltuieli de funcționare, precum și pentru reținerea tinerilor un timp mai îndelungat în școli pentru a-l pregăti, aminînd astfel intrarea lor în producție. Se reflectă aici totodată, în mare, modificarea proporției dintre munca manuală și cea nemanuală în economia noastră națională, modificare caracteristică economiilor dezvoltate.

Investițiile în pregătirea oamenilor sînt cele mai eficiente investiții, întrucît constituie garanția cea mai sigură a progresului economic și social. Prof. Richard M.

Titmuss, de la „Mondon School of Economics” a calculat că între 1949 și 1967 Statele Unite au atras și, într-o oarecare măsură, au recrutat în mod deliberat 100 000 medici, oameni de știință și ingineri străini. „În mai puțin de 18 ani, deci — arată prof. Titmuss — au economisit aproximativ 4 miliarde de dolari, dispensîndu-se de formarea, cel puțin parțială, a acestui enorm volum de capital uman”.

Pe măsură ce cerințele aplicării științei și tehnicii cresc, este necesar să se facă investiții din ce în ce mai mari în pregătirea cadrelor. Anul acesta intră în producție, în țara noastră, o nouă promoție de 114 500 absolvenți, din care 69 900 muncitori calificați prin școli profesionale, 20 800 cadre cu studii medii pregătite prin licee de specialitate, școli tehnice pentru personal tehnic, școli de maștri și 23 900 cadre cu studii superioare. Acest puternic corp de cadre constituie o investiție importantă a economiei naționale, care își va dovedi eficiența în viitorii 35-40 de ani.

Creдем deci că învățămîntul nu mai poate fi considerat ca o acțiune pur și simplu social-culturală, ci în egală măsură și economică, avînd caracterul unei producții materiale și al unei investiții de un fel deosebit. Considerăm că în prezent — cînd, pe baza hotărîrii Congresului al IX-lea al P.C.R., au fost luate, din inițiativa și sub îndrumarea directă a partidului, măsuri deosebit de importante pentru perfecționarea structurii organizatorice și a conținutului învățămîntului — este necesar să fie privită într-o lumină nouă și problema caracterului investițiilor făcute pentru pregătirea cadrelor.

Conf. dr. PETRE BURLOIU

GÎNDIREA PRODUCTIVĂ

Capacitatea de a emite idei și soluții noi, caracteristica cea mai generată a creativității • Între gîndirea convergentă și cea divergentă • O necesitate esențială: caracterul problematic al predării

În literatura de specialitate se face azi o anumită deosebire între inteligență și creativitate, înțelegîndu-se prin inteligență o sumă de calități ce sînt în special de copivitate, de capacitatea de a asimila și reproduce corect, cu sens, clar, un șir de cunoștințe. Desigur, acceptiunea este discutabilă — dar cadrul acestui articol nu ne permite să intrăm în detaliile discutiilor. Fapt este că vom găsi printre elevii o categorie caracterizată printr-o mare capacitate de asimilare inteligentă, relativ profundă a cunoștințelor predate. Profesorul are prilejul să găsească în răspunsurile acestor elevi un ecou fidel al propriilor sale gînduri, al stilului său de a se exprima și argumenta. Este categoria elevilor eminenti, care fac bucuria și mîndria școlii.

Dar există și o altă categorie de elevi tot buni, dar care, uneori, nu sînt considerați chiar de prima linie, mai expansivi, mai spontani în atitudinile, mai autonomi în opinii, mai dispuși la năzdrăvăni, mai inegali în munca școlară, capabili adeseori de răspunsuri strălucite, dar uneori suferînd eșecuri. Profesorul nu mai detectează la ei ecoul formulărilor sale, ci atitudinile și punctele de vedere personale, unele chiar o anumită rezistență la sugestii și îndrumări. Este categoria elevilor care pun întrebări, care sesizează fisurile în argumentare, care opun o viziune personală celeia comun admise. Sînt elevii care fac spaima profesorilor mai puțin pregătiți, dar care pun uneori în derută și pe cei mai serioși.

Cercetările au arătat că adeseori în aceste cazuri este vorba de elevii cu capacități creatoare, dintre care se vor recruta, ulterior, personalități remarcabile în creația științifică sau artistică.

Este greu astăzi să oferim un inventar complet al factorilor mentali care constituie aceste capacități. Dar putem nota cîteva dintre trăsăturile menționate mai frecvent de specialiști.

Caracteristica cea mai generală este desigur cea a originalității, capacitatea de a emite idei, soluții, imagini noi, personale. Afirmarea este aproape o tautologie, înțeles este necesar să analizăm faptul în continuare. Originalitatea presupune un mod independent de a gîndi, o anumită detașare față de uzanțele, posibilitatea de a considera lucrurile cu o privire proaspătă, dintr-un unghi de vedere propriu. Originalitatea presupune de aceea și anumite trăsături caracteriale: curajul afirmării unei opinii personale, îndrăzneala de a emite o ipoteză înainte de a fi verificată. Încrederea în sine fost verificată. Încrederea în sine fost verificată, o individualitate pregnant conturată.

Gîndirea creatoare se exercită, firește, din surse informaționale diverse. În sfîrșit o caracteristică esențială a creativității este spiritul eritic, exercitat deschis, spontan, obiectiv în raport atât cu ideile și producțiile altora, cât și cu rezultatele proprii activității. Spiritul critic nu înseamnă nevoia continuă de a dărîma (pe care o posedă unele persoane necreatoare), ci doar necesitatea de a reevalua lucrurile dintr-un unghi de vedere nou, din perspectiva unui sistem de valori mai fecund și mai trainic.

De ce mijloace ne putem servi pentru a dezvolta capacitățile crea-

toare ale elevilor noștri? Firește, orice mijloace vom folosi nu-i vom aduce pe toți la un numitor comun. Vor rămîne diferite esențiale între ei. Problema este însă de a apela la mijloace capabile să ridice nivelul general al creativității în activitatea intelectuală a elevilor.

După opinia specialiștilor, o condiție generală este aceea a climatului educativ al școlii, în care se încurajează atitudinile personale în interpretarea faptelor, cultivarea curajului de a „întui”, de a emite și evalua ipoteze. Dar aceasta înseamnă și cultivarea capacității de a argumenta logic, fundat, limpede, punctul de vedere propriu în circumstanța dată.

S-a amintit de multe ori necesitatea de a se accentua caracterul problematic al predării: cunoștințele nu se fie etalate doct, ci pe cît posibil, să apară ca răspunsuri la probleme pe care omniașii și le-a pus, ca răspunsuri la probleme pe care elevii înșiși să fie stimulați să și le pună.

Încertitudinile, incongruențele, fisurile, neclaritățile în structura actuală a informației științifice nu trebuie escamotate ci (bineînțeleas în raport cu puterea de înțelegere a vîrstei căreia ne adresăm), trebuie puse în evidență, discutate, ipotezele confruntate, pentru ca astfel se stimulează curiozitatea copiilor, supletea lor mentală, dorința de a deveni mai tîrziu participanți la rezolvarea problemelor respective.

În rezolvarea problemelor este indicat, pe cît posibil, să apelăm la direcții, la mijloace, la procedee diferite, decurgînd din unghiuri de vedere, deosebite, confruntîndu-se avantajele și dezavantajele fiecărei căi. Gîndirea va deveni astfel mai suplă, punctele de vedere (de exemplu cel aritmetic și cel geometric, cel fizic și cel matematic, cel geologic și cel geografic, cel dia-cronic și cel sincron etc.) se vor îngreuna, se vor armoniza mai bine și se va obține o mai mare mobilitate în minuirea informațiilor.

Ar trebui pe de altă parte să recurgem mai frecvent la probleme practice și experimentale care cer elevului să-și aleagă singur mijloacele de rezolvare, să construiască independent unele dispozitive, să evalueze practic rezultatele dobîndite teoretic, să confrunte date rezultînd din scheme abstracte cu comportarea faptică a fenomenelor.

Dar este indicat ca elevii înșiși să creeze probleme într-un context dat, probleme care să fie discutate în clasă nu numai sub raportul sensului lor formal, ci și al verosimilității materiale a datelor și rezultatelor. (Dacă un elev a construit o problemă avînd ca rezultat, să zicem, că prețul cartofilor cumpărați era de 18 bani kg. învățătorul trebuie să-și atragă atenția că datele folosite sînt ireale.)

Un important mijloc prepoznitiv de psihologi este acela al rezolvării în grup. Pe această cale se stimulează generarea de ipoteze, capacitatea de argumentare, se formează

posibilitatea de a considera faptele din puncte de vedere diferite etc.

Din cercetările efectuate de noi rezultă rolul extrem de important al capacității imaginative, aspect în general neglijat de școală, în prezent. E vorba de posibilitatea de a ne reprezenta în imagini mintale structurate, dar suple, datele problemei, fenomenele implicate, construcțiile cerute de ipoteze. De foarte multe ori elevii nu pot rezolva probleme — de fizică, de geometrie etc. — deși posedă toate informațiile necesare, pentru că nu „văd” în spațiu, pentru că nu sînt obișnuiți să-și imagineze ansamblul concret al faptelor la care problema se referă. În această ordine de idei se cuvine să amintim rolul extrem de important pe care-l au în gîndirea creatoare analogiile, modelele, plasticizările intuitive ale abstracțiilor etc., la care ar trebui să facem un apel mult mai larg, pentru cultivarea gîndirii productive.

Interesul pentru munca creatoare poate fi stimulat oferînd elevilor prilejul de a cunoaște viața și activitatea unor mari creatori. În cercurile pe materii pot fi programate asemenea teme, dar chiar în cadrul diferitelor discipline pot fi amintite astfel de aspecte.

Lucrurile vor deveni mai atractive și mai stimulative dacă ne vom referi chiar la episoade din copilăria sau adolescența acestor personalități, în care talentul, fantezia, perseverența eforturilor au dus la realizări valoroase. Cultivarea creativității elevilor depinde desigur, în ultima instanță, de calitățile activității didactice, de măiestria, pasiunea, creativitatea cu care profesorul însuși își desfășoară activitatea.

Dr. E. FISCHBEIN

Activitatea practică dezvoltă gîndirea creatoare

Și copiii pot practica gimnastica!

E inutil să încercăm să dovedim avantajele practicării gimnasticii de către elevi, deoarece ele sînt cunoscute și unanim recunoscute nu numai de specialiști, ci și de cei mai puțin inițiați în-ale educației fizice și sportului. Cu toate acestea, în momentul de față în numeroase școli din țară elevii claselor I-IV, conform unei „tradiții”, nu sînt îndrumați să practice gimnastica. Profesorii de educație fizică din aceste școli se justifică cit se poate de simplu (și de comod) susținînd că gimnastica e prea grea pentru cei mici, că ei nu au nici forță, nici curajul, nici posibilitatea să înțeleagă exercițiile ei complicate.

Realitatea dovedește totuși că și acești elevi pot practica gimnastica — și încă la un nivel capabil să satisfacă cele mai mari exigențe. Ne-au demonstrat acest adevăr, nu de mult, șase elevi de la Școala generală nr. 8 din Cărlărești, dintre care două din clasa a II-a, iar celelalte din clasa a IV-a. Echipa de „minigimnaste”, antrenată de profesorul de educație fizică N. Constantinescu (specialist în volei), a ocupat locul III pe țară la recenta finală a campionatelor republicane școlare, lată și părțile unor specialiști despre performanțele acestor mici, dar talentate gimnaste.

Conf. univ. Dan Brăiloiu, șeful comisiei sportive a Consiliului Național al Organizației Pionierilor: Exercițiile de apărare și la școlă executate de către aceste fetițe infirmă categoric părerea aceluia care susține că elevii claselor I-IV nu pot practica gimnastica. Iar faptul că ele sînt antrenate de către un profesor cu o altă specialitate sportivă anulează și justificările potrivit cărora lipsa echipelor de gimnastică din unele școli s-ar datorarea lipsei profesorului de specialitate.

Sonia Iovan, maestră emerită a sportului: Sînt încîntată. Pînă acum n-am mai văzut niște copii atît de mici făcînd niște exerciții de gimnastică cu atîta pricepere, siguranță și dezin-voltură. Ceea ce am văzut e pentru mine un lucru deosebit. Dar ar putea să devină obișnuit, dacă toți profesorii de educație fizică (și nu numai ei, ci și învățătorii) ar înțelege că se poate realiza așa ceva în orice dintre școlile din țara noastră. Ce bine ar fi! Pentru noi toți, dar mai ales pentru copii, a căror dezvoltare armonioasă poate fi dirijată mult mai bine cînd e începută de la o vîrstă mai fragedă.

Concluziile ne permitem să le lășăm în seama celor vizai.

CONSTANTIN DIACONU

PREMISE ERGONOMICE ALE PROCESULUI DE ÎNVĂȚĂMÎNT

Ergonomia (ergon = muncă, nomos = lege), știința care s-a constituit foarte recent, se referă la sistemul de relații om-mașină, pe care îl abordează într-o viziune nouă, umanistă. Dacă la începuturile primei revoluții industriale factorul mașină își impunea, ca debutant, înțietatea, în cadrul celei de a doua revoluții industriale, a zărilor noastre, factorul om a devenit precumpănitor. Acum electronica preia pe seama construcțiilor mecanice funcționalitatea creierului uman, creând în sistem cibernetic un mod de a gândi al mașinii apropiat, ca subtilitate, de cel al creatorului ei. În privința ritmurilor de deplasare a proceselor logice înregistrăm, spectacular, răsturnarea în urmă a omului. Pentru menținerea în aceste condiții a unor raporturi echilibrate între om și mașină, fără de care sistemul ar deveni inconsistent, s-au înregistrat intervențiile interdisciplinare încorporate în noua disciplină — ergonomia.

Complexitatea proceselor de producție, simplificată pe orizontală, în sensul restrîngerii cantitative a forței de muncă implicate, ridică probleme de mare sensibilitate în ceea ce privește conținutul tehnologiei careia omul este obligat să se adapteze. Adaptarea presupune însă un sistem de modalități de natură să permită valorificarea capacităților individuale, asigurarea unei calități superioare a produsului finit, iar de pe urma acestora asigurarea satisfacției personale în muncă și, pe plan mai general, în viața individului.

În acest punct intervine pedagogul. Rolul lui constă în stabilirea formelor de organizare, a conținutului și stilului relațiilor om-mașină în cadrul unor acțiuni informaționale și educaționale prin care individul va adera la un

proces pe care creativitatea inteligenței umane îl devansează mereu, cu efortul continuu de a-l ajunge din urmă.

Dacă prezența pedagogului în colectivul ergonomic se impune în mod legitim (problema a fost abordată de colectivul R. Dăscălescu-D. Salade în comunicarea „Pedagogie și ergonomie” prezentată la colocviul de specialitate desfășurat la Brașov între 27-29 februarie a.c.), nu mai puțin îndreptățită este interpretarea procesului de învățămînt de pe poziții ergonomice.

Procesul de învățămînt ca proces de muncă organizată implică prezența, într-un sistem de relații instituționalizat, a mai multor factori, printre care începe să-și revendice locul și mașina. Procesul de modernizare a mijloacelor de învățămînt, a căilor metodice de transmitere a informației, a sporirii receptivității elevilor evitînd supraîncărcarea, determinarea unui sentiment de satisfacție imediată pentru munca școlară prin aprecierea și valorificarea ei și a satisfacției de perspectivă date de o justă orientare școlară și profesională — iată cîteva parametri ai procesului de învățămînt care ne obligă să facem incursiuni în ergonomie. Se adaugă celor precedente asigurarea confortului la locurile de muncă ale elevului — școlară, clasă, laborator etc.

Prin caracterul ei prospectiv, ameliorativ și integrativ, ergonomia școlară utilizează conținutul și metodologia de cercetare a diverselor ramuri ale ergonomiei (ergonomia activităților, ergonomia informațională, topoergonomia, bioergonomia), pentru a asigura o proiectare a procesului de învățămînt adecvată în toate componentele sale definiției și scopu-

rilor științei ergonomice. Grijă pentru condiții optime de spațiu de muncă, caracteristicile de construcție, igienice și arhitecturale ale localului și uneltelor de muncă, relațiile umane în colectivul de muncă, toate aceste preocupări ale ergonomiei pot constitui premise în proiectarea unui proces de învățămînt chemat să devină un factor activ de sanogenază, atît din punct de vedere biologic, cît și psihic. De asemenea, mal ales la nivelul școlilor profesionale, s-ar putea urmări de pe poziții aceluiași intenții ergonomice procesul de urbanizare la care sînt supuși elevii proveniți din mediul rural, cu toate implicațiile lui socio-pedagogice.

Proiectarea ergonomică a procesului de învățămînt implică o atitudine nouă față de „fluxul tehnologic” al acestuia, în condiții în care crearea celor mai bune premise de lucru pentru sistemul om-mașină reprezintă în fapt o contribuție la integrarea optimă a individului în complexitatea procesului de producție. Totodată regimul de muncă (durată, stil) al factorilor componenți ai procesului de învățămînt reglementat de pe poziții ergonomice ar putea contribui la ameliorarea decalajului dintre informația transmisă și informația asimilată de către elev, prin creșterea acesteia din urmă la nivelul unui randament optim.

Întrevedem căi noi de cercetare ergonomică și pe o altă latură: aceea a adaptării (eficiență, confort, satisfacție) a lucrătorilor din toate categoriile de școli (de obicei se ia în considerare numai adaptarea elevilor).

În cadrul Institutului de științe pedagogice s-a constituit un sector care se ocupă de organizarea și eficiența social-economică a pro-

cesului de învățămînt. Aici trebuie să-și găsească locul preocupările ergonomice ale cercetătorilor de diverse specialități pentru a oferi școlii căi și formule de proiectare ale procesului de învățămînt prin care, cu investiții reduse de energie umană, să se obțină parametri ridicați de eficiență. Pentru aceasta sectorul ar trebui să beneficieze, pe linia unor relații intersectoriale din institut, de concluziile cercetărilor privind proiectarea construcțiilor școlare, a mobilierului școlar (clasă, laborator etc.), a materialului didactic și a celorlalte obiecte și așezăminte ce constituie cadrul material al procesului de învățămînt și în raport cu care sînt posibile formule de organizare modernă a muncii didactice. Ar trebui să beneficieze, de asemenea, de rezultatele unor cercetări care privesc didactica procesului de învățămînt, orientarea școlară și profesională, precum și de rezultatele cercetărilor întreprinse de secția de educație. Sintem convinși că reconsiderarea acestor concluzii într-o viziune globală, ergonomică, va da consistență și eficiență cercetărilor sectorului nou înființat. Pe plan teoretic, aceste reformulări vor constitui o contribuție fundamentală la dezvoltarea ergonomiei școlare.

Ergonomia a fost denumită și „știință a secolului XX”. Ținînd seama de faptul că drumurile reprezentative ale secolului sînt orientate spre socialism, putem considera ergonomia, prin caracterul ei umanist și prin condițiile de dezvoltare pe care i le asigură socialismul, ca o știință de mare viitor în orînduirea noastră.

Prof. ROMEO DĂSCĂLESCU
secretar științific al Institutului de științe pedagogice

Lețiile de istorie a artei — o contribuție la comp. etarea culturii generale a elevilor

La Muzeul de artă al Republicii Socialiste România a avut loc recent încheierea ciclului de lecții de istoria artei care s-a desfășurat aici pentru elevii din clasa a X-a a unor licee de cultură generală și de specialitate din București. La aceste lecții, frecventate de peste 800 de elevi, au fost prezentate expuneri, ilustrate cu proiectii, privind arta veche românească din secolele XIII-XVIII, ea și arta românească din perioada dintre cele două războaie mondiale, arta italiană din timpul Renașterii, curentele din arta franceză din secolul al XIX-lea, tendințele noi din arta contemporană. Expunerile, organizate cu sprijinul Institutului de științe pedagogice și Institutului de psihologie al Academiei, au fost prezentate de specialiști. Ele au sîrînit un mare interes în rândurile elevilor, aducînd o importanță contribuție la completarea culturii lor generale.

D. T.

Buletin de documentare pedagogică

Biblioteca centrală pedagogică editează periodic un buletin de documentare — publicație referativă care prezintă conținutul unor articole apărute în presa de specialitate de peste hotare. Referatele și adnotările, grupate pe capitole, se adresează în egală măsură cercetătorilor și cadrelor didactice. Toate revistele străine indicate în buletin pot fi consultate la bibliotecă.

Recent biblioteca a elaborat un nou număr al buletinului. În capitolele intitulată „Probleme generale de pedagogie”, „Pedagogie comparată”, „Sociologia educației”, „Orientarea școlară și profesională”, „Teoria educației”, „Didactica și metodica”, „Organizarea învățămîntului”, „Organizarea activității în școli”, „Psihologie, Psihologie pedagogică”, „Bibliotecile școlare”, „Lectura elevilor” sînt prezentate referate și adnotări ale unor studii și articole apărute în țările socialiste, precum și în Anglia, Franța, Italia, R. F. a Germaniei, Canada, S.U.A. etc.

INSTITUTUL DE ARTĂ TEATRALĂ ȘI CINEMATOGRAFICĂ „I. L. CARAGIALE”

BUCUREȘTI

ANUNȚĂ

Concursul de admitere pentru anul universitar 1968/1969, se va ține la specialitățile:

- Artă dramatică
- Artă operatorie de film

În perioada 10—25 iunie a.c. între orele 10—14 se primesc înscrieri zilnic la sediul Institutului din B-dul Schitu Măgureanu Nr. 1.

Concursul de admitere se va desfășura în două etape: prima eliminatoare, are loc între 29 iunie — 3 iulie a.c. cînd se vor susține probele de aptitudini și a doua între 5—15 iulie 1968.

Informații suplimentare se pot obține la secretariatul Institutului de artă teatrală și cinematografică „I. L. Caragiale” din București (telefon 14.71.92).

Pe drumurile turistice

Repet poate un adevăr banal: nevoia omenescă de frumos nu-și caută satisfacții doar în locurile unde frumosul se află la el acasă, nu numai în ceasurile pe care le consacram recepționării artei, ci mereu și pretutindeni. În contextul urbanistic, esteticul cucerește poziții din ce în ce mai multe, punîndu-și vizibilă amprentă și pe fosta periferie, altădată oropsită. Frumosul a depășit însă și marginile orașelor, ieșind la larg pe drumurile turistice. S-ar fi părut că în mijlocul frumuseților rîsipite cu generozitate de natură în toate colțurile patriei nu mai era nimic de adăugat, nimic de perfecționat, nimic de îmbogățit. Dar iată că bătrînele, pitoreștile noastre locuri, cărora, cu timpul, li s-a dus vestea pînă departe, întineresc parcă, primesc o rază nouă de soare. Colorilor din totdeauna, așa spune că a proape de nereprodus, ale naturii li s-a adăugat altele, puse de mîna meșteră a omului — atrăcătoare, chemătoare, vesele. Dintr-o dată, drumurile turistice și-au schimbat parca obrazul, arborînd o haină grafică modernă, de efect, plină de eleganță și... ispite culinare-alimentare. Pe drumurile noastre turistice, din inițiativa Ministerului Industriei Alimentare și Ministerului Comerțului Interior au fost instalate — asemenea unui brio strălucitor încărcat de culori purgite și rumene ca roada la chemarea anotimpului — un sir de panouri grafice. Afla tot, totuși foarte mult. Grafica publicitară este o podoabă pe care splendoarea peisajelor noastre pare că o aștepta de mult pentru o coexistență armonioasă, o completare reciprocă. Rezultatul este izbitor, în primul rînd prin virtuțile estetice ale panourilor. O mină sigură de grafician, pricepută în cerințele plastice și practice ale reclamei — care se cere directă, simplă, expresivă — a

creat pentru fiecare panou, pentru fiecare produs recomandat turiștilor, imaginea cea mai convingătoare, mai spirituală. Brînzeturile, vinurile noastre renumite, conservele de pește, apele minerale, supele concentrate, biscuiții și alte produse românești biruite, prin conținutul și culorile ademenitoare, pînă și crasa indiferență. Trecînd pe drumurile turistice, nu poți „trece” nepăsător pe lângă bunătățile oferite de panouri, nu poți rezista chemărilor lor ispititoare, deoarece arta și tehnica industrială și-au dat aici mîna cu prietenie, servind abil împreună pe Mercur, zeul comerțului. Ploaia, ninsorile, viscolul sînt neputincioase în fața melancoliei care își etalează pregnanțele culorilor care cutezanța copacilor și a rocilor.

Acest ingenos procedeu al panourilor din melancolie a luat ființă în atelierul compartimentului de reclamă al Ministerului Industriei Alimentare. Ele asigură reclamei o viață lungă, o tinerețe fără bătrînețe, ele asigură turiștilor o bună informare comercială în orice sezon, răspunzînd astfel cu cinste uneia din importanțele cerințe ale vieții moderne.

N-ar fi exclus ca, devenite cu timpul tradiționale, ca și mărcile produselor pe care le recomandă călduros și meșteșugit trecătorilor la pas sau în goana mașinii, să capete o funcționalitate, inițial neprevăzută, a unor bîne conturate și ușor memorabile puncte de reper, deloc mai prejos ca jaloanele pietrelor kilometrice cam în felul acesta: „...pe drumul turistic-cutare, de la panoul melancolic cu vinuri mai sînt cîteva kilometri pînă la cabana x”.

Va fi, desigur, o consacrare definitivă, un prinos peste vreme adus ingenioasei idei de publicitate care a prins viață acum, în unul din numeroasele noastre ateliere de specialitate.

ANUNȚ

Promotia 1956 a Școlii pedagogice din Cimpulung Muscel organizează revedere duminică 11 august 1968 la Cimpulung. Colegii sînt rugați să ia legătura cu colegul lor Simion Mihai, directorul Școlii generale din comuna Biliștești — județul Argeș.

Facem apel la toți colegii și colegele să fie prezenți.

ANUNȚ

Profesorii de matematică și elevii care dau examenul de bacalaureat sau concursul de admitere în învățămîntul superior sînt rugați pe această cale să comunice lui ION BOIERIU, DIN ORAȘUL SĂCELE, STR. LUNGĂ NR. 22, JUDEȚUL BRAȘOV, exercițiile și problemele de matematică date atît la proba scrisă cît și la proba orală, în vederea alcătuirii unei culegeri a problemelor de matematică date la examene în anul 1968.

Cei care vor trimite problemele sînt rugați să menționeze localitatea, liceul sau instituția de învățămînt superior unde a avut loc examenul, ca și sesiunea.

MAGAZINUL „MUZICA”

din București Calea Victoriei 41 — Sectorul 1, telefon 15.60.88, vinde cu plată prin virament și numerar în toate județele țării:

- Partituri muzicale, metode de acordeon, chitară, vioară și pian.
- Discuri, muzică ușoară, populară și simfonică.
- Instrumente muzicale claviatone, armonete, chitare electrice, baterii jazz, acordeoane, pian, pianino, rad'o-televizoare, amplificatoare de 30 W etc.

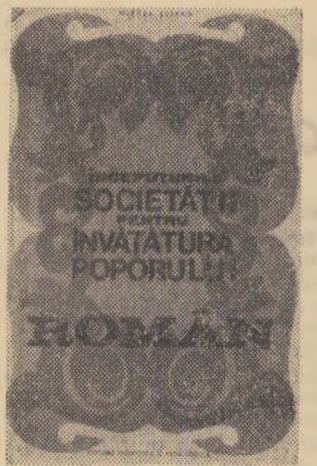
Mărfurile de mai sus se pot achiziționa și contra ramburs pe baza unei scrisori cu adresa exactă.

Inspectoratele școlare din întreaga țară pot comanda atribuție pionieresti (trompete, tobe, drapele, cravate etc.) pe baza unei adrese în care să fie indicat nr. de cont art, bugetar și Banca.

BIBLIOTECA

„Începuturile Societății pentru învățătura poporului român”

În 1866, cînd a luat ființă „Societatea pentru învățătura poporului român”, starea învățămîntului nostru era îngrijorătoare. Prevederile democratice ale legii învățămîntului adoptate sub Alexandru Ioan Cuza nu fuseseră traduse în fapt. În aceste condiții, inițiativa unui grup de intelectuali (cuprinzînd scriitori, pictori și muzicieni, ingineri, arhitecți, medici și juriști, dar mai ales cadre didactice) de a înființa o societate care să militeze pentru „învățătura generală, gratuită și obligatorie”, pentru „a nu mai fi român fără să știe a cети și a

scrie”, era un act cu profunde semnificații progresiste. Acțiunile Societății au constituit linia marilor tradiții democratice ale învățămîntului românesc reprezentate de lupta lui Gheorghe Lazăr, a dascălilor revoluționari de la 1848,

oamenilor școlii care au militat pentru Unire.

Deși rolul pozitiv al Societății este evident (mai ales pentru fazele de început), valorificarea lui pe planul gândirii pedagogice a fost sporadică și insuficientă. Tocmai acest go vine să-l umple lucrarea „Începuturile societății pentru învățătura poporului român” semnată de lector univ. Mircea Ștefan (Editura didactică și pedagogică, București, 1968).

Bazat pe o documentație amplă și riguroasă, pe studiul minuțios al împrejurărilor care au determinat sau au fost determinate de activitatea Societății, autorul scoțete că, dintre realizările acesteia, cea mai însemnată este înființarea unor școli normale la București, Ploiești, Birlad și Poșani, școli care au pregătit mii de învățători, a unei școli secundare de fete, a unor instituții de învățămînt preșcolar, a unor ateliere școlare și bibliotecii. Se soate de asemenea în evidență faptul că membrii Societății au organizat forme multiple de instruire și educare a adulților, în special a celor din rîndurile lucrătorilor, cursuri de pregătire profesională, au sprijinit înființarea unor școli de meserii, au trimis tineri la specializare în centrele industriale de peste hotare.

Autorul subliniază largul sprijin pe care l-a dat școlii opinia publică progresistă evocă cu căldură chipurile unor dascăli și cărturari care, în condițiile grele, s-au dăruit fără rezerve muncii nobile de a răspîndi lumina culturii de a contribui la dezvoltarea învățămîntului nostru. Lectura cărții întărește convingerea cititorilor că progresele școlii decînd de în-

măsură apreciabilă de pasiune și abnegația cu care răspund educătorii înaltei lor misiuni.

Prof. CONSTANTIN RUSU

„Prezentarea lucrărilor științifice”

În Editura științifică, sub semnătura lui Barbu Berceanu și Iulian Panătescu, a apărut o lucrare a cărei necesitate se făcea de mult simțită: „Prezentarea lucrărilor științifice”.

Încercînd să formuleze căile cele mai simple de prezentare a rezultatelor unor cercetări, lucrarea prezintă, în succesiunea lor logică, cerințele legate de alegerea și formularea problemelor ce urmează a fi studiate, de documentarea cercetătorului, de elaborarea și formularea ipotezelor, de observarea și experimentarea faptelor, de interpretarea rezultatelor, de înregistrarea și transmiterea informațiilor. Un capitol al cărții se ocupă de clasificarea literaturii științifice. Îndrumări amănunțite se dau în

legătură cu desfășurarea muncii de redactare a unei lucrări, cu mijloacele de exprimare (text, simboluri, tabele și grafice, material ilustrativ), cu elementele aparatului științific (texte ajutătoare, note, prefață și postfață, citate, referințe bibliografice, indexuri etc.). De asemenea, lucrarea se ocupă de realizarea lucrărilor scrise în colaborare, ea și de prezentarea orală a lucrărilor.

Adresîndu-se îndeosebi tinerilor cercetători, cartea poate fi deosebit de utilă cadrelor didactice care efectuează cercetări științifice în domeniul pedagogic sau al specialității predate.

S. N.

„Îndreptar pentru culegerea folclorului”

În ultimii ani, acțiunea de culegere a folclorului s-a intensificat evident. Este binevenită, de aceea,

lucrarea „Îndreptar pentru culegerea folclorului” de prof. univ. Mihai Pop, apă-

rută recent sub egida Casei centrale a creației populare.

Elaborat pe baza bogatei experiențe de teren acumulate de Institutul de etnografie și folclor și în lumina ultimelor rezultate ale folcloristicii românești și mondiale, „Îndreptarul” cuprinde capitole de interes teoretic și practic, în care se stabilesc raportul dintre folclor și cultura contemporană, obiectivele valorificării, trăsăturile specifice plasmurilor anonime și căile cercetării lor artistice, dîndu-se totodată îndrumări valoroase privitoare la metodele de culegere a folclorului, de la prospectarea zonei pînă la clasificarea materialelor. Lucrarea relevă astfel cum se realizează observarea directă a vieții folclorice, selecționarea „informațiilor tip”, înlocuirea „fisei de informator”, investigarea informatorilor, alegerea momentelor optime pentru debutul creațiilor, înregistrarea materialelor (textele cu magnetofonul, obiceiurile și dansurile cu aparatul de fotografiat și filmul), redactarea „fisei faptului folcloric cercetat”, transcrierea materialului, cu particularitățile sale de grai, clasificarea lui după anumite criterii. Utilitatea practică a îndrumărilor metodologice este sporită prin modelele de fișe, de chestionare etc. înscrise la „Anexa”, precum și cu o listă selectivă de lucrări de specialitate dată la „Bibliografie”.

Conceptul științific, „Îndreptarul” poate constitui o bună călăuză în activitatea folcloristică a profesorilor și a elevilor din cercurile de folclor.

MIHAIL ROBEA